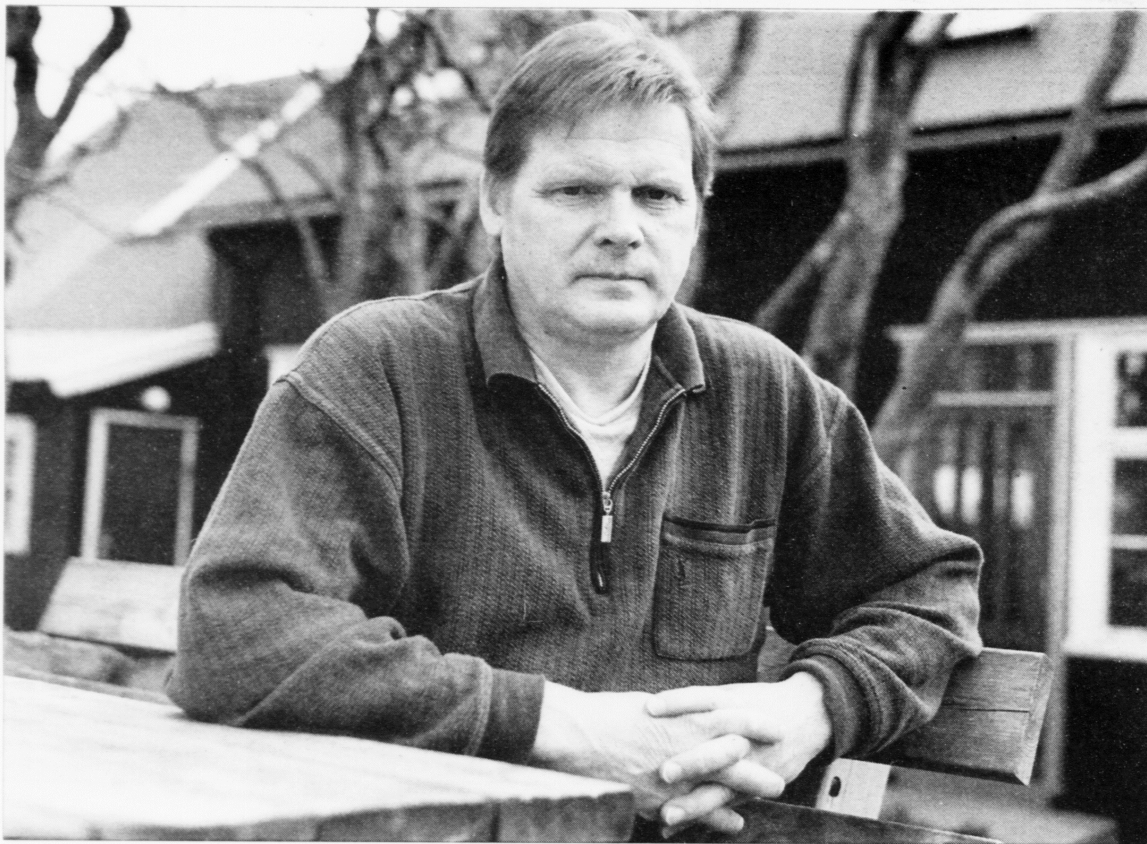

– Tað kundi verið áhuga-
vert at spurt, hvørji vit eru
sum menniskju, ið tora at
halda, at tað er rætt at
bumba, tá eisini ósek fólk
doyggja. Tað er ein stór
avgerð, heldur Rói Pat-
ursson

ingar vilja gjarna hjálpa so,
ella so. Tá Rói Patursson
verður spurdur, hvørji motiv
kunnu liggja aftan fyri
hjálparvið, sigur hann, at
tey kunnu vera sera ymisk.
– Tað eru óiva nógv fólk,
ið hjálpa, tí tey hava sam-
kenslu, og halda seg hava
eina moralska skyldu at
hjálpa...

Samkensla, er tað sama sum ring samvitska.?

– Nei, tað er hvør sitt. Men,
royna vit at káva útyvir
samkensluna, kann hon
koma undan aftur sum ring
samvitska. Somikið grund-
leggjandi er hon, sigur Rói,
og nevni ta klassiska dómi
um, at so at siga ein og hvør
fer yvir at troysta eitt grát-
andi barn. – Hetta er ein
partur av tí, at vera eitt
menniskja...

Viðvíkjandi hjálparkens-
luni og hesi ringu samvitsk-
uni, dregur Rói Patursson
eitt stuttligt gamalt fram. –
Óiva orsaka av ringari sam-
vitsku, skipaða rík fólk fyri
ymsum veitslum fyri at fáa
pening til vega til tey fá-
tæku. Tá tiltakið var at enda
komið, vóru tey ríku fram-
vegis rík. Tey vistu ikki, at
tey vóru ein partur av trup-
ulleikanum, tey so gjarna
vilja fáa bilbukt við... – Tað
samfelagið, hesi ríku um-
sótu, var grundin til, at hesi
neyðardýrin vóru til. Hetta
er ein klassiskur háttur, at
seta realistiska eygað á hug-
takið, hjálpa, sigur Rói Pat-
ursson.

Rói nevni eisini, at hjál-
pin viðhvørt er ein sera lítil
partur av tí ríkidómi, ein
sjálvur umsitur, og at enda-
málið ofta man vera at

At hjálpa er ikki bara at vera fittur

Vit eiga ikki at taka ímóti flóttafólki av dekorativum orsøku – tí tað skal síggja flott út, sigur Rói Patursson í sambandi við Kosovo-kreppuna. – Tað snýr seg um mannalagnur, sigur hann

HOGNI MOHR

Amerikansku bumburnar
fella áhaldandi yvir Jugo-
slavia. Rói Patursson gerst
hugsunarsamur, tá hann
verður spurdur, hvussu vit
kunnu rettvisgera júst hesa
amerikansku atgerðina, tá
stoðan t.d. í Tibet kanska er
nógv verri. Teir kinesisku
royndirnar har snúgu seg
um at tyna eina heila ment-
an, ikki bert at flyta hana,
sum serbisku myndugleik-
arnir í hovuðsheitum ætla
ser í lotuni.

– Eg havi hug at endur-
geva úr einum av røðum
amerikanska forsetans, Bill
Clinton. Henda røða var
politisk, pragmatisk og
moralisk, sigur Rói. Í henni
segði hann eina av orsøku-
num til NATO-álopið vera,
at talan er um eina evrop-
eiska ósemju, og at Evropa
er ein av sameindu Amer-
ika. Amerikanski forsetin
viðgekk eisini, at hann vildi
hava stóðug viðurskipti í
Evropa, tí evropiskur stød-
uleiki, eftir amerikanskum
metum, hevur størsta týdn-

ing.... Rói Patursson sigur,
at hin politiski veruleikin
er tann, at Evropa er hin ríka
helvtin av vesturheiminum.
– Var tað moralurin sjálv-
ur, ið slapp at ráða, so hevði
verið farið til Tibet og Ru-
anda langt síðani, heldur
hann. – Spurningurin kann
eisini vera, um vit, ið hyggja
at hesi kreppu, við at taka
undir við eini slíkari, eftir
øllum at døma, **rættvisari**
bumbing, harvið eisini taka
undir við, at tað eru onnur
enn tey moralsku kriteriini,
ið skulu vera avgerandi...

Rói heldur júst Tibet vera
áhugavert. – Um til ber at
siga tað soleiðis, so er
spurningurin um Tibet í
mun til Kosovo, ein áhuga-
verdur **ítrókiliga abstraktur**
spurningur, sum vit í okkara
parti av heiminum eiga at
taka støðu til, sigur hann,
og leggur afturat, at nú vit
eftir øllum at døma eru við
í NATO, so kundu vit spurt,
hvat vit vilja góðtaka fram-
yvir, av tí sum hesir um-
boðandi mynduleikar, ætla
at gera. – Vit kunnu spyrja,
hvørji kriteriir eiga at vera

galdandi, tá tikið verður til
vápnini...

Heimsspeikingurin sigur,
at vit kanska bara munnu
staðfesta, at tað eru vald og
ríkidómi, sum ráða í heimi-
num. Men, at siga, at tað er
rætt, heldur hann ikki vera
tað sama. – Vit hava skyldu
til at vera atfinningarsom,
við at finnast at tí góðtikna,
sigur Rói, og nevni vandan
í ríka vesturheiminum, her
valdið ofta rættvisger seg
sjálv. – Í heimshopi verður
politikkurin ofta eitt spæl,
har allar moralskar meting-
ar verða huldar...

Munur á átrúnaðum

Søgufróðingar kannaðu
kríggj og kreppur nakrar
öldir aftur í tíðina. Niður-
stoðan hjá júst hesum søg-
ufróðingum var, at eskimo-
ar sum etniskur bólkur og
hinduarar sum átrúnaðarlig-
ur bólkur, við søguligum
eygum, vóru hini mest frið-
arligu. Spurningurin í hes-
um sambandi er, um munur
er á t.d. átrúnaðum, og pot-
entiali teirra til at skapa
heimsfyrirbæði frið?

– Bæði í Islam og Krist-
indóminum eru innbygdur
friðarboðskapur, men hesir
átrúnaðir hava kortini verið
sera ágangandi, sigur Rói
Patursson. – T.d. hava teir
hetta við at vinna sálina hjá
øðrum við at tyna aðrar
mentanir. Hugsa t.d. um ev-
ropear, ið komu til Amerika
og meira ella minni tilvitað,
gjördu av við fleiri milliónir
fólk. Jú, tað er óiva munur
á átrúnaðum, heldur hann.
Men, Rói Patursson heldur
hinegin, at hin etniska nat-
ionalisman heldur ikki hev-
ur ligið á tí latu síðuni.

– Vit kunnu kanska kókað
tað eitt sindur niður og siga,
at mong fólk hava bytt verð-
ina upp í tvey: Hini óndu,
og okkum góðu. Hini óndu
ber til at gera mangt og hvat
við - t. d. tyna tey. Á slíkum
menniskjum rína ongar
próvgrundir, staðfestir
hann.

Fánýtis fátækrahjálpa

Við samkensluni, vit nurtu
við í undanfarnu grein í
Sosialinum, fylgir ofta
hjálpargugurin. Vit foroy-

